

Profesyonel Turist Rehberlerinin Gözünden Karadeniz Ereğli'nin Turizm Potansiyelinin İncelenmesi

Dr. Öğr. Üyesi Tolga Fahri ÇAKMAK

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Karadeniz Ereğli Turizm Fakültesi

tolgafahricakmak@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-7952-1102>

DOI: <https://doi.org/10.37847/tdad.787938>

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Makale Gönderim Tarihi: 30.08.2020

Makale Kabul Tarihi: 26.10.2020

Özet

Bu çalışmanın amacı Zonguldak ili Karadeniz Ereğli ilçesinin turizm potansiyelinin profesyonel turist rehberleri açısından değerlendirilmesidir. Çalışma ilçedeki turizm potansiyelini ortaya koyarken bir yandan profesyonel turist rehberlerinin algısında yer edinmiş bölgesel değerlere dikkat çekmekte diğer yandan turistik arz noktasında gözlemlenen eksiklikleri irdelemektedir. Nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği ile tamamlanmış bu çalışmada görüşmeler, görüşme formu yaklaşımınca gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar amaçlı örneklem yöntemi uygulanarak belirlenerek Toplamda 13 turist rehberi ile görüşme yapılmıştır. Katılımcılardan elde edilen bilgiler betimsel analiz aracılığı ile incelenmiştir. Bulgulara göre Karadeniz Ereğli ilçesi tur rotalarında seyrek olarak uğranan genelde yarım gün geçirilen ve konaklama yapılmaksızın ziyaret edilen bir destinasyon olduğu belirlenmiştir. Profesyonel turist rehberleri ilçedeki turizm potansiyelinin yüksek olduğunu, halkın turistlere bakış açısının turistler üzerinde olumlu etki yaptığını, ilçede doğal ve kültürel pek çok turistik değer bulunduğunu belirtmişlerdir. Öte yandan, başta yiyecek içecek hizmetlerinin ve yerel tatların sunumunun yetersizliği olmak üzere, park sorunu, hediyelik eşyanın çok kısıtlı olması, ilçeye dair tanıtım eksikliği gibi iyileştirilmesi gereken yönler üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Karadeniz Ereğli, Turist Rehberi, Turizm Potansiyeli

Review of the Tourism Potential of Karadeniz Ereğli Through the Eyes of Professional Tourist Guides

Abstract

The aim of this study is to evaluate the current tourism potential of Zonguldak province Karadeniz Ereğli county in terms of tourist guides. While revealing the tourism potential in the county, the study draws attention to the regional values that are included in the perception of tourist guides, on the other hand, it examines the shortcomings observed in the touristic supply point. This study, which was completed with the interview technique, one of the qualitative research methods, was carried out with the interview form approach. The purposeful sampling method was applied to the participants and a total of 13 tourist guides were interviewed. The information obtained from the participants was examined through descriptive analysis. According to the findings, Karadeniz Ereğli county was seen to be a destination that is rarely visited on tour routes, generally spent half a day and visited without accommodation. Professional tourist guides stated that the tourism potential in the district is high, the people's perspective on tourists has a positive effect on tourists, and there are many natural and cultural touristic values in the district. On the other hand, aspects that need improvement such as

insufficient food and beverage services and the presentation of local flavors, parking problem, very limited souvenirs, lack of promotion about the district were emphasized.

Keywords: Karadeniz Ereğli, Tour Guide, Tourism Potential

GİRİŞ

Turizm endüstrisinin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde büyüme yönlü hareketleri ve turist varışlarının olağanüstü durumlar dışında pozitif yönlü ivmelenecek artışı, daha öncesinde turizmi başat bir ekonomik getiri kaynağı olarak görmeyen destinasyonların bile ibresini bu yöne çekmesine sebebiyet vermektedir (Walker ve Walker; 2010; Goeldner ve Ritchie, 2008). Bu kapsamda yerel yönetimler destinasyonların sahip olduğu turistik potansiyelleri ortaya çıkartıcı projelere yöneldiği, unutulmuş değerlerini tekrardan eski saygınlığına kavuşturmaya çalıştığını ve bünyesindeki hizmet sektörü aktörlerini de turizme yönelik gelişmeye açmaya çaba göstermektedir.

Türkiye’de kömürün ilk keşfedildiği (Yorulmaz, 1998) ve uzun süre daha kömür deposu olacak şekilde rezervlere sahip olan Zonguldak genellikle kömür, madencilik ve ağır sanayisi ile ön planda olan, gelirini ağırlıklı olarak bu sektörler üzerinden kazanan bir destinasyon görüntüsündedir (Barutçu ve Uzar Özdemir, 2017). Şehirde bulunan demir yolları, limanlar ve sanayi amaçlı kurulan alt yapı sahip olunan bu yer altı kaynakları ile doğrudan ilişkilidir. Zonguldak’ın bir ilçesi olup aynı zamanda bu çalışmanın da ana araştırma noktası olan Karadeniz Ereğli ilçesi ise 1829 yılında Osmanlı devleti sınırları içerisinde ilk kömür rezervinin keşfedildiği Kestaneci Köyü’nü sınırları içerisinde bulunduran bir destinasyondur (Tan, 2015). 1960 yılında ilçede kurulan Ereğli Demir ve Çelik Fabrikalar T.A.S. (ERDEMİR) Türkiye’nin ilk yassı çelik üretimine başlayan tesisidir. 1965 yılına gelindiğinde tesis yılda 0.5 milyon tonluk üretim ile yerli üretime ciddi destek verirken 2017 yılına 7.5 milyar dolarlık varlığı ve 5.1 milyar dolarlık konsolide cirosu ile Türkiye’nin ağır sanayi üretiminde oldukça önemli bir yer tutmaktadır (Erdemir, 2020). Tüm bu ağır sanayi üretim odaklı yapısına ek olarak Karadeniz Ereğli ilçesi hem doğal hem de kültürel açıdan oldukça önemli bir destinasyon konumundadır. İlçede gerçekleştirilen festivaller (Sevgi, Barış ve Dostluk Festivali), inanç turizmi ve kültürel turizm noktasında değer taşıyan müzeler ve mağaralar (Cehennem Ağız Mağaraları), yürülebilir kıyı ve sahiller (Barış Plajı, Erdemir Plajı) farklı turizm türlerine ve dolayısı ile farklı turist gruplarına hitap edebilen geniş bir yelpaze sunmaktadır.

Bu çalışma Karadeniz Ereğli’nin turizm potansiyelini profesyonel turist rehberleri gözünden araştırmaktadır. Dünya Rehberler Federasyonu Örgütü’nün tanımına göre turist rehberi, ziyaretçilere seçtikleri dilde rehberlik yapan ve bulunduğu bölgenin kültürel ve doğal mirasını yorumlayan, bulunduğu bölgenin ilgili kurumlarınca kabul edilmiş bir donanına sahip kişidir (WFTGA, 2020). Ap ve Wong (2001) ise turist rehberlerini ev sahibi ülke ve turistler arasında yer alan önemli bir arabirim olarak görerek anahtar bir rol oynadıklarını belirtmişlerdir.

Profesyonel turist rehberlerinin gözünden Karadeniz Ereğli ilçesinin turizm potansiyelinin incelenmesinin sebebi ise turist rehberlerinin tur faaliyeti gerçekleştirdiği bölgelerde bölge halkı, esnafı ve yerel yönetimler ile sık ilişkiler kurmasıdır. Nitekim alan yazınına bakıldığında da turist rehberlerinin elçi (Holloway, 1981), aracı, yorumcu (Katz, 1985), arabulucu (Cohen, 1985; Schmidt, 1979) ve organizatör (Hughes, 1991) görevlerini de turlarda üstlendikleri görülmektedir. Çalışma verileri Karadeniz Ereğli ilçesinde gerçekleşen turlarda görev alan 13 profesyonel turist rehberi ile gerçekleştirilen görüşmeler neticesinde elde edilmiştir. Böylece turist rehberlerinin bölgeye dair görüşleri alan yazınında da belirtilen turist rehberlerinin görevlerinden hareketle elde edilerek ilçenin sahip olduğu turizm potansiyelinin geliştirilmesi için ihtiyaç duyulan gereklilikler tartışılmış ve bölge turizminin daha iyi bir noktaya çıkabilmesi için öneriler getirilerek çalışma sonlandırılmıştır. Çalışma

hem turist rehberlerinin destinasyonların turizm potansiyellerinin geliştirilmesi noktasındaki fikirlerini ele alan az sayıda çalışmanın olması ile hem de Karadeniz Ereğli ilçesinde bu alanda herhangi bir yayına rastlanmamış olması sebebi ile önem taşımaktadır.

KARADENİZ EREĞLİ TARİHİ VE TURİSTİK DEĞERLERİ

Zonguldak il sınırları içerisinde bulunan Karadeniz Ereğli ilçesi il merkezine yaklaşık 60 km mesafe bulunmaktadır. 2016 yılı verilerine göre 116 bin civarında nüfus yoğunluğu bulunan ilçe Anadolu'nun kalabalık ilçelerinden biri olarak dikkat çekmektedir. İlçe Karadeniz'in yıldız ve poyraz rüzgârlarına kapalı bir kıyısında yer almaktadır. Tarihin her çağında işlek bir liman kenti olarak işlev gören Karadeniz Ereğli'de ilk yerleşimleri kimi araştırmacılar MÖ 20. yüzyıla götürürken (Kıray, 1964) yaygın düşünceye göre MÖ 6. yüzyıl dolaylarında Yunan kolonilerinin Karadeniz'i iskan etmeye başlaması ile birlikte aralıksız bir yerleşim alanına dönüştüğü bilinmektedir. Tahmini olarak MÖ 560 dolaylarında Yunan şehir devleti olan Megara'dan ayrılan koloniciler tarafından kurulan kentte bulunan mağaralar Herakles'in yer altına indiği mağaralar ile özdeşleştirilerek bölgeye Heraklesin Kenti anlamına gelen Heraklia Pontika ismi verilmiştir (Burstein, 1976; King, 2015). İlçe ilerleyen zamanlarda Roma ve Bizans devrelerini yaşamış sonrasında Türkleşme sürecine girmiştir. Tüm bu çok kültürlü geçiş süreçleri içerisinde de farklı toplum ve inançların son derece önemli değerlerine ev sahipliği yaparak sonraki nesillere bir miras gibi bırakmıştır.

Herakles'in Yunan mitolojisinde oldukça önemli bir yeri olan 12 görevinin sonuncusu olan üç başlı köpek Kerberos'u (Graves, 2008) yeryüzüne getirmek için indiği yer, bu gün Karadeniz Ereğli ilçesinde bulunan Cehennem Ağzı mağaraları olarak isimlendirilen üçlü mağara yapısı olduğuna inanılmaktadır (Texier, 2002). Batılı kaynaklarda Acheron Mağarası olarak da geçen bu mağaralar üç tane olup sadece Herakles ile bağlantılı değildir. Bu alanların Helenistik dönemde kehanet ve bilicilik merkezi olarak da kullanıldığı bilinmektedir (Karadeniz Ereğli Belediyesi,2020). Mağaralardan ilki Kilise Mağarası olarak geçmektedir. Bu alanın içerisinde sütunlar, sütun başlıkları, mozaik döşeme ve kandil yuvaları, mağaranın paganizmin egemen, Hristiyanlığın ise yasak olduğu dönemde, ilk Hristiyanlarca gizli ibadet merkezi olarak kullanıldığını göstermektedir. Bu mağara içinde bulunan kalıntılar, erken-Hristiyanlık döneminin izlerini taşıyan motiflerle süslüdür. İkinci mağara Herakles ile ilişkilendirilen mağaradır. Üçüncü mağara ise Ayazma Mağarası olarak bilinen yapay olarak şekillendirilmiş ve su sarnıcı olarak kullanılmış bir mağaradır (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2020). Günümüzde bu üç mağara da turistlere açık şekilde gezilmektedir, ayrıca üçüncü mağara olan Ayazma Mağarasında akustik yapının elverişli olması sebebi ile konserler verilmekte, özel günlerde etkinlik ve faaliyetler düzenlenmektedir.

İlçede bulunan bir diğer tarihi ve doğal cazibe noktası ise Fetih Çınarlarıdır. Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'un fethinde önemli bir rolü olan Rumeli ve Anadolu hisarlarını onarmak için Karadeniz Ereğli'li ustaların ellerinden çıkan taşlar kullandıktan sonra ilçeye İstanbul'un fethine katkılarından dolayı fermanla birlikte ilçeye 8 çınar göndermiştir. Günümüzde ilçe merkezinde limanda bulunup gelen ziyaretçilerin altında dinlenebileceği belediye işletmelerinin de bulunduğu çınarlar Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından tescillenmiş ve koruma altına tutulmaktadır (Karadeniz Ereğli Kaymakamlığı, 2020).

İlçe limanında Kurtuluş Savaşında son derece önemli bir rol oynayan Gazi Alemdar Gemisi ve Müzesi de bulunmaktadır. Aslen bir batık gemi kurtarma feribotu olan gemi 1920 yılında Kuva-yi Milliye tarafından Haliç'te bağlı olduğu limandan Anadolu'da cephane sevkiyatını sağlaması için kaçırılmıştır. Fakat Karadeniz Ereğli açıklarında Fransız donanmasınca yakalanmıştır. Gemi mürettebatının Fransız askerleri ile mücadelesi sonrası hem Fransız askerleri esir alınmış hem de gemi kurtarılmıştır. Böylece Ankara Hükümeti Fransız devleti ile Kurtuluş Savaşı'nda gerçekleştirdiği ilk

uluslararası anlaşmasını yaparak ilk defa bir devlet tarafından tanınmıştır. Ayrıca bu mücadele Kurtuluş Savaşı'nın ilk ve tek deniz mücadelesini de oluşturması açısından büyük öneme sahip olmuştur (Özçakır ve Dönmez, 2012). Karadeniz Ereğli Limanında bulunan aslının birebir kopyası şeklinde inşa edilen gemi, mücadele dönemindeki mürettebatına ait eşyaların sergilendiği bir müze olarak kullanılmaktadır.

Tablo 1. Karadeniz Ereğli Turizm Çeşitleri ve Turizm Değerleri

Turizm Çeşidi	Turizm Değerleri
Kültür Turizmi	Karadeniz Ereğli Müzesi (Arkeoloji – Etnografya), Gazi Alemdar Gemisi ve Müzesi, Cehennem Ağzı Mağarası, Ayazma Mağarası, Fetih Çınarları, Ölüce Deniz Feneri, Roma Dönemi Su Sarnıcı, Piyale Paşa Konağı, Tarihi Konak, Bozhane Hamamı, Bizans Sarnıcı Kalıntıları,
İnanç Turizmi	Kilise Mağarası, Orhan Gazi Camii, Eski Rum Kilisesi, Erdeş Dede Türbesi
Doğa Turizmi	İnönü Parkı Anıt Ağacı, Zindancılar Mesire Alanı, Midilli Park, Kandilli Tas Gölü – Tas Şelalesi, Kestaneci Piknik Alanı
Festival – Şenlik Turizmi	Sevgi – Barış ve Dostluk Festivali, Karadeniz Ereğli Bisiklet Festivali
Deniz Turizmi	Barış Plajı, Erdemir Plajı, Köseağzı Koyu, Kireçlik Sahil, Ereğli Yelken İhtisas Kulübü

Kaynak: Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2020; Karadeniz Ereğli Belediyesi, 2020; Karadeniz Ereğli Kaymakamlığı, 2020 resmi internet sitelerinden derlenmiştir.

Tablo 1 Karadeniz Ereğli ilçesi turizm değerlerinin derlenmiş olduğu bir tablodur. Tablo incelendiğinde ilçe içerisinde turizm faaliyetlerinin tek bir turizm çeşidi merkezli değil alternatif turizm türlerini de içine alan, farklı turizm faaliyet ve etkinliklerine olanak sağlayan bir yapı olduğu dikkat çekmektedir. Bu zengin ve geniş yelpaze ilçedeki turizm sınırlarını deniz, kum, güneş üçlemesinin çok daha ötelere çıkartarak çeşitli demografik gruplara hitap eden bir noktaya çıkartmaktadır.

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu çalışmanın amacı Karadeniz Ereğli ilçesinin sahip olduğu turistik potansiyelin bölgede tur faaliyeti gerçekleştirmiş turist rehberlerinin fikir ve görüşleri çerçevesinde incelenmesidir. Karadeniz Ereğli ilçesi üzerine daha önce bu konuya dair bir çalışmaya rastlanmamış olması sebebi ile çalışma tümevarım düşüncesi üzerine kurulmuş olup sosyal bilimlerde en çok kullanılan (Creswell, 2017; Yıldırım ve Şimşek: 2016) nitel araştırma yöntemlerinden biri olan görüşme tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Görüşme tekniğinin özellikleri belirlenmiş ve sınırları iyi çizilmiş bir konuda, derinlemesine bilgi almak ve konu ile ilgili daha önce fark edilmeyen noktaları keşfetmek için avantaj sağladığı bilinmektedir (Berg ve Lune: 2017; Tracy, 2020). Çalışma kapsamında, verilerin toplanmasında görüşme formu yaklaşımı kullanılmıştır. Patton'a göre (1987) görüşme formu yaklaşımı, farklı kişilerden aynı tür bilgileri almak amacı ile gerçekleştirilen, görüşme öncesi ana soruların belirlendiği fakat elde edilen bilgiye göre görüşme esnasında konu ile alakalı yeni soruların yöneltildiği bir uygulamadır.

Çalışmada, amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme nitel araştırmalarda sıklıkla başvurulan bir yöntem olup (Corbin ve Strauss, 2015; Merriam, 2018), çalışmada elde edilmek istenen bilgiye ulaşılabilecek çeşitli ölçüt ve kıstasların belirlenip bu ölçütler kapsamında katılımcıların seçildiği örnekleme türüdür. Araştırmacı amacına bağlı gereklilikleri önceden seçmesi

ve buna göre katılımcılara ulaşması yönünden bakıldığında olasılık temelli değildir (Büyüköztürk vd., 2012; Patton, 2005). Amaçlı örneklem çerçevesinde görüşülecek profesyonel turist rehberlerinin aşağıdaki ölçütlere sahip olmasına dikkat edilmiştir:

- En az beş yıldır eylemli olarak turist rehberliği yapıyor olmak,
- Karadeniz bölgesinde tura çıkmış /çıkıyor olmak,
- Son 3 yıl içerisinde Karadeniz Ereğli ilçesini kapsamına alan turlarda rehberlik yapmış olmak.

Katılımcılardan elde edilen veriler, betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Betimsel analiz, verilerin daha önceden belirlenen temalara göre özetlenip yorumlanması ile gerçekleştirilen bir nitel veri analizi türüdür. Araştırmacı görüştüğü ya da gözlemiş olduğu bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtabilmek amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer vererek özetlenmiş ve yorumlanmış şekilde bilgileri okuyucuya sunar (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Görüşme sayısı, Lincoln ve Guba'nın (1985) önerdiği doygunluk ve aşırılık seviyesine ulaşıncaya kadar sürdürülmüş, bu kapsamda 9. görüşme sonrası cevapların aynı şekilde olduğu tespit edilmiş, alınan cevaplar kendini tekrar etmeye başladığı fark edilmiştir. 13. görüşmeye kadar çalışma devam ettirilmiş, cevap tekrarlarının sürdüğü gözlenip bu noktada görüşmeler sonlandırılmıştır Gerçekleştirilen görüşmeler 05.04.2020 - 05.05.2020 tarihleri arasında profesyonel turist rehberleri ile online konferans aracılığı ile görüntülü olarak gerçekleştirilmiş olup her bir görüşme 25 ile 40 dakika arasında tek oturum şeklinde tamamlanmıştır. Görüşmeler süresince online konferans görüntüleri kayıt edilmiş, yapılan kayıtlar daha sonrasında ikişer defa dinlenerek gerekli notlar çıkartılmıştır.

Yapılandırılmış görüşme formunun uygulandığı çalışmada, görüşme formunun oluşturulmasında Bolu ilinin turizm potansiyelini araştıran Akyurt Kurnaz'ın (2020) çalışmasından faydalanılmıştır. Bu kapsamda katılımcılara aşağıda yer alan yedi adet soru sorulmuştur.

- 1- Cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, mesleki tecrübe süresi, çalışma kartında bulunan yabancı diller
- 2- Karadeniz Ereğli ilçesini kapsayan turlarınız yılın hangi dönemi gerçekleşmektedir?
- 3- Turlarda Karadeniz Ereğli'yi ziyaret eden turist profili nasıldır?
- 4- Karadeniz Ereğli'nin çağrışım yaptığı üç kelime tanımlar mısınız?
- 5- Size göre Karadeniz Ereğli ilçesinin sahip olduğu turizm potansiyeli nedir?
- 6- Sizce Karadeniz Ereğli ilçesindeki turizm potansiyelinin önündeki engeller nelerdir?
- 7- Karadeniz Ereğli turizminde görülen sorunlar nasıl giderilebilir?

Bilimsel çalışmalarda, çalışmanın geçerlilik ve güvenilirliğe sahip olması çalışmanın bilimselliği hususunda büyük önem taşımaktadır. En basit tanımı ile güvenilirlik, araştırma sonuçlarının tekrarlanabilmesini ve farklı zamanlarda aynı sonuçları verebilmesini ifade eder. Geçerlilik ise ölçülmek istenenin gerçekten ölçülüp ölçülmediğini ortaya koyan bir kavramdır (Ayazlar, 2015). Nitel araştırmalarda araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması geçerliliğin önemli ölçütlerinden biridir. Betimsel analiz çalışmalarında ise katılımcılardan doğrudan alıntılara yer vererek sonuçlara ulaşılması geçerliliğin sağlanmasında aranan koşullardandır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu çalışmada da katılımcılardan sıklıkla alıntılar yapılarak sonuçlara ulaşılmıştır. Güvenilirlik konusunda ise çalışmalarda Guba ve Lincoln (1985) tutarlılık, Erlandson vd. (1993) ise teyit edilebilirlik aramaktadır. Bu çalışmada da yapılan analizler her görüşme sonrası kontrol edilerek görüşmeler arasındaki tutarlılık takip edilmiş, her katılımcıdan alınan bilgiler, teyit edilerek çalışmaya devam edilmiştir. Bu kapsamda dile getirilen her sorun çalışmaya eklenmeden önce araştırılmış, gerekli görülen noktalarda kuruluşlardan (müzeler, yiyecek içecek işletmeleri) bilgiler alınmıştır.

BULGULAR

Çalışma kapsamında öncelikli olarak katılımcılardan tanımlayıcı bazda bilgileri alınmıştır. Cinsiyet, yaş, eğitim durumu, mesleki dil ve yabancı dil bilgilerinin yer aldığı kategorik bilgiler tablo 2 de görülmektedir.

Tablo 2. Katılımcılara Ait Kategorik Bilgiler

Katılımcı No	Cinsiyet	Yaş	Eğitim	Mesleki Deneyim (yıl)	Yabancı Dil
K 1	Erkek	34	Lisans	10	İngilizce
K 2	Kadın	28	Ön Lisans	7	İngilizce
K 3	Kadın	29	Lisans	8	İngilizce
K 4	Erkek	38	Lisans	13	İngilizce
K 5	Erkek	42	Lisans	22	Fransızca
K 6	Kadın	35	Lisans	12	Almanca
K 7	Erkek	47	Yüksek Lisans	25	İtalyanca
K 8	Erkek	52	Lisans	31	Almanca
K 9	Erkek	33	Ön Lisans	7	İngilizce
K 10	Erkek	35	Yüksek Lisans	14	İngilizce
K 11	Erkek	29	Ön Lisans	6	İngilizce
K 12	Kadın	45	Yüksek Lisans	21	İngilizce
K 13	Erkek	47	Lisans	26	Fransızca

Tablo 2’de yer alan verilere göre toplamda 13 katılımcıdan 9 katılımcı erkek 4 katılımcı ise kadındır. Yaş oranları 28-52 arasında değişiklik göstermekte olup katılımcıların ortalama yaşı 38 olarak hesaplanmıştır. Katılımcı rehberlerin büyük çoğunluğunun eğitim seviyesi lisans düzeyindeyken ön lisans ve yüksek lisans derecelerine sahip 3’er katılımcı tespit edilmiştir. Meslek deneyimleri 7 ile 31 yıl arası değişmektedir. Çalışma kartlarında bulunan yabancı dil yeterliliklerini incelediğimizde büyük çoğunluğunun İngilizce dilinde turist rehberi olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte Almanca (2), Fransızca (2) ve İtalyanca (1) dillerinden rehberlik yapan katılımcıların olduğu da görülmüştür. Çalışma kapsamında katılımcılara Karadeniz Ereğli ilçesinin turizm potansiyelini belirlemek adına bölgede gerçekleştirdikleri tur faaliyetlerinin dönemi, bu turlara katılan turist çeşidi ve turizm türlerine yönelik sorular sorulmuştur. Tüm bu bilgileri Tablo 3 de sunulmuştur.

Tablo 3. Karadeniz Ereğli Turizm Ait Temel Bilgiler

Katılımcı No	Tur Dönemi	Turist Çeşidi	Turizm Çeşidi
K 1	İlkbahar - Sonbahar	Yerli	Kültür- Doğa
K 2	İlkbahar - Sonbahar	Yerli	Kültür – Deniz
K 3	İlkbahar - Sonbahar	Yerli – 3.Yaş	Deniz – Mitoloji
K 4	İlkbahar	Yerli	Mitoloji – İnanç
K 5	Tüm Mevsimler	Yerli- Her Yaş	Kültür- Doğa
K 6	İlkbahar - Sonbahar	Yerli	Kültür- İnanç
K 7	İlkbahar	Yerli	Kültür- Endüstri
K 8	İlkbahar - Sonbahar	Yerli –Genç	Kültür – Mitoloji
K 9	İlkbahar - Sonbahar	Yerli	Kültür- Mitoloji

K 10	İlkbahar	Yerli	Kültür - Doğa
K 11	İlkbahar - Sonbahar	Yerli – Genç	Bisiklet – Doğa
K 12	İlkbahar - Sonbahar	Yerli – Genç	Kültür - Doğa
K 13	İlkbahar - Sonbahar	Yerli	Kültür- Doğa

Bulgulara göre, Karadeniz Ereğli ilçesinde gerçekleştirilen tur faaliyetleri genellikle ilkbahar ve sonbahar mevsimlerinde gerçekleşmektedir. Verilerde bu iki mevsimi de belirten katılımcı sayısı dokuzdur. Katılımcılar içerisinde sadece bir turist rehberi tüm mevsimlerde bölgede rehberlik yaptığını belirtmiştir. Turist çeşidi olarak bütün katılımcılar yerli turist grupları ile bölgeye geldiklerini bildirmiş, bununla beraber özellikle genç turistlerin bölgeye olan ilgisi verilen cevaplardan hareketle ortaya çıkmıştır. Bölgede yapılan turizm çeşitleri olarak konuyu ele aldığımızda, katılımcılara iki turizm çeşidi yazmaları istenmiştir, bu kapsamda elde edilen 26 yanıt içerisinde 10 kültür, 6 doğa, 4 mitoloji, 2 inanç, 2 deniz, 1 endüstri, 1 bisiklet turizmi yanıtı verilmiştir.

Tablo 4. Karadeniz Ereğli'nin Çağrışım Yaptığı Üç Kelime

Katılımcı No	1. Kelime	2. Kelime	3. Kelime
K 1	Herakles	Doğa	Festival
K 2	Alemdar	Kömür	Fetih
K 3	Cehennem	Doğa	Festival
K 4	Festival	Deniz	Kömür
K 5	Deniz	Doğa	Kerberos
K 6	Deniz	Doğa	Festival
K 7	Herakles	Kömür	Tarih
K 8	Fetih	Cehennem	Festival
K 9	Doğa	Kerberos	Fotoğraf
K 10	Fetih	Cehennem	Kerberos
K 11	Doğa	Bisiklet	Fotoğraf
K 12	Kömür	Bisiklet	Doğa
K 13	Fetih	Festival	Doğa

Araştırmaya katılan profesyonel turist rehberlerine, Karadeniz Ereğli'yi çağrıştıran üç kelime nedir sorusuna verilen yanıtlar Tablo 4'de gösterilmektedir. Elde edilen 39 kelimelik cevap grubunda Doğa (8), Festival (6), Kömür (4), Fetih (4), Cehennem (3), Deniz (3), Kerberos (3), Herakles (2), Bisiklet (2), Fotoğraf (2), Alemdar (1), Tarih (1) defa söylenmiştir. Cevapları incelediğimizde özellikle doğa, festival ve birden fazla madde ile dile getirilen kültürel zenginlik ve derinlik dikkat çekmektedir.

Karadeniz Ereğli'nin Turizm Potansiyeli

Araştırmaya katılan profesyonel turist rehberlerine sorulan ilk soru Karadeniz Ereğli ilçesinin turizm potansiyelinin belirlenmesi ile ilgili bir soru sorulmuştur. Yanıtlar incelendiğinde ilk olarak bölgedeki doğal güzellikler ve tarihi değerlere dikkat çekildiği görülmektedir:

“Karadeniz Ereğli Batı Karadeniz turizm destinasyonları içerisinde kesinlikle hak ettiği yerde değil. Doğası ve denizi yanında çok güçlü bir tarihi ve kültürel alt yapısı mevcut.” K 1

“Ereğli çok aydınlık bir kent. Sırf gün batımı için bile gelinebilir. Yelken kulübüne kadar her türlü faaliyeti içinde barındıran sosyal bir destinasyon. Türkiye’de bu tarz ilçe düzeyinde böyle yeterliliklere sahip çok az şehir var.” K 9

“... doğa ve deniz açısından mükemmel. Buraya bisiklet grupları ile geliyorum. İlçede çok yerleşmiş bir bisiklet kültürü var. Türkiye’de pek çok yere bisiklet turu düzenliyorum çok az kent bisikletli görmeye bu kadar aşına. Keşke bu gruplar ile ilgili daha fazla odak pazar çalışmaları yürütülse” K 11

“Kullandıkları yanında kullanmadıkları da var. Ereğli’de eski tren yolları, varagel gibi sadece doğa temelli değil endüstri temelli turizme olanak verecek değerler de var. Ama bu gün için bunlar birer turizm arzı olmaktan çok uzak.” K 10

Potansiyel açısından öne çıkan değerlerden bir diğeri de bölge halkıdır. İlçede tur gerçekleştirmiş turist rehberleri, bölgenin tam anlamıyla turizme açılmış bir ilçe olmamasına rağmen halkın turistlere karşı davranışlarını son derece olumlu olarak değerlendirmekte, tur gruplarına yaklaşımın pozitif yönlü olduğunu vurgulamıştır. İlçede gerçekleşen ve bölgesel açıdan önemli bir yeri olan Sevgi, Barış ve Dostluk festivalinde halka açık konserlerdeki sorunsuz, taşkınlık olmadan insanları eğlenmesi kültürü misafirler üzerinde son derece etkili olmuştur:

“Bölge halkını da atlamamak lazım. Bence turistlere karşı çok kibar ve modern bir yer. Geçen sene festival zamanına denk gelmişti turumuz, tur programını değiştirerek akşam burada olacak şekilde düzenledik, turistlere festival zamanı serbest zaman verdik, döndüklerinde hepsi çok eğlenmişti. Halk konserleri her yerde bu kadar düzenli ve asayişli sağlamış şekilde gerçekleşmez.” K 4

“Geçen sene farkında olmadan festival zamanına denk gelmiş turumuz. Planı değiştirip akşam festivale katıldık. Açıkçası böyle halka açık konserler tedirgin edicidir. Kavgalar, hırsızlık olayları ve daha bir sürü turu kötü etkileyebilecek durum yaşanabilir. Ama Ereğli’de her şey o kadar yolundaydı ve bölge halkı o kadar eğlence kültürüne aşinaydı ki grupça harika bir gün geçirdik.” K6

İlçede dikkat çeken bir diğeri potansiyel ise yerel ürünler ve gastronomik öğeler üzerine olmuştur.

“Potansiyeli çok yüksek. Belki bunu kullanamıyorlar ama yüksek. Genelde Karadeniz Ereğli turumuz yarım gün sürüyor. Öğle yemeğini burada alıp yola devam ediyoruz. Onda da Ereğli Pidesi yiyoruz. Vakit geçirdiğimiz yarım günlük sürede anlatmak istediklerimi zor yetiştiriyorum. Mitolojiden tutunda Kurtuluş Savaşı’na kadar, Kömürden Osmanlı Çileği’ne kadar o kadar çok şey var ki anlatacak.” K 7

“Ereğli’de turizme kazandırılmayı bekleyen çok şey var. Osmanlı Çileği mesela. Üretimi çok az ve bu onu daha da değerli kılıyor. Ya da Elpek Bezi gibi tarihi kültürel değeri olan şeyler. Bunlar hem hikayeleri yaşatılması gereken güzel şeyler hem de bölgenin turistik gelirini arttırmada önemli rol oynayacak orijinal değerler.” K 8

“Ereğli çok şanslı bir ilçe. İstanbul’a kolay ulaşımı Düzce ve Bolu gibi destinasyonların yanı sıra başında olması onu bölgede yapılan turların önemli ve vazgeçilmez bir parçası yapabilir. K 13

Karadeniz Ereğli Turizminin Sorunları

Çalışmaya katılan turist rehberlerine gerçekleştirdikleri turlar çerçevesinde yaşadıkları sorunlar ya da eksikliğini hissettikleri konular sorulmuştur. Bu kapsamda alınan yanıtlardan bir kısmı şu şekildedir:

“Tur otobüslerinin park yeri hususunda çok sıkıntı yaşıyoruz. Gezilecek yerlere yakın park etme şansı maalesef yok. Ne zaman Cehennem Ağzı Mağaralarına gitsek mağaraların önündeki ufak park alanı

dolu oluyor mecburen yol kenarına indirip yürümek zorunda kalıyoruz. Bu hem sevimsiz bir görüntü hem de tehlikeli” K 2

“Hediyelik eşya açısından çok yetersiz. Turlarda turistlerin en çok para harcadığı şeylerden biri gittikleri bölgeden aldıkları hediyelik eşyalar. Magnetler, bölgeye ait süs eşyaları gibi şeyler. Ereğli’de bunları bulmak mümkün değil ya da çok kısıtlı. Bulduklarınız da bölgeye ait olmayan ürünler.” K 3

“Gastronomi ve bölgede yetişen ürünlerin sunumu çok yetersiz. Mesela Amasra’da Galla Pazarında kadınlar sürekli bir bölgede kendi bahçelerinde yetiştirdikleri ürünleri satıyorlar. Ereğli’de de insanlar bahçelerinde ürün yetiştiriyor belki ama turist geldiğinde bunları alabileceği hiçbir yer yok. Amasra’da en çok mola verdiğimiz yerlerden biridir bu üretici ve tüketicinin bulunduğu alanlar” K 4

“Bir diğer dikkatimi çeken sıkıntı bilgi edinme hususunda. İlçedeki pek çok tarihi niteliğe sahip değere ait çok kısıtlı bilgi var. Bunların en kapsamlı olanı ilçe belediye ve kaymakamlık sitelerinde olanlar ancak bunlar da kaynakçalar açısından soru işareti taşıyor. İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü sitesi ise gerçekten son derece yetersiz.” K 5

“Yiyecek içecek mekanları kesinlikle turist ağırlamaya alışık değil. 40 kişi işletmeye girdiğinde bir anda ortalık karışıyor. Balık restoranları var ama bunlar hizmet kalitesi ve servis hızı açısından kesinlikle gruplarımı sokmadığım yerler. Üstelik park sıkıntısını da çok fena yaşıyoruz” K 6

“Ereğli’de bence en büyük sorun tanıtımsızlık. Buraya geldiğimde anlatacak o kadar şeyim var ki. Mağaralarda mitolojiden, Hıristiyanlığın yayılışına anlatıyorsunuz, Fetih Çınarları hem dinlenmek için hem de çınarların hikayesini anlatmak için mükemmel bir yer, az ilerisinde Gazi Alemdar o kadar büyük bir değer ki. Ama gelen turistlerin büyük çoğunluğu bu değerleri gelince öğreniyor kimse burada böyle hazine değerinde kültürel mirasların olduğundan haberi yok adeta. Keşke daha yoğun tanıtım yapılırsa” K 8

“Değer çok ama tanıtım yok. Sahilde Heraklesin Kerberosla heykeli var ama kaç kişi bu hikayenin burada geçtiğini biliyor. Kömür gibi hikayesi acıklı ve anlatmaya değer bir madde var bu ilk defa Ereğli’de çıkartılmış ama bununla ilgili ne bir anıt ne bir dikkat çekici obje var etrafta.” K 9

“Karadeniz Ereğli’nin sahip olduğu kültürel ve doğal mirasının yarısına sahip olmayıp onun on katı reklam yapan ve turist ağırlayan ilçeler var. Sanırım burası sanayi kenti olmayı benimsemiş. Turizm ile uğraşmaya gerek görmemişler. Büyük kayıp” K 11

“Türkiye’de tarihinde filozofların yaşadığı, mitolojik mahal olan, inanç turizmi noktalarına sahip ayrıca Kurtuluş Savaşında anahtar rol oynamış üstelik doğa ve deniz açısından harika kaç ilçe var acaba. Burada hepsi var ama tanıtıma, turizme dökmeye çalışan yok sanki” K 12

“Turistlere değer olarak tanıttığımız şeyleri yerinde göremiyoruz. Kömürü ve Uzun Mehmeti anlatıyoruz ama bunun bir anıtı yok, Osmanlı Çileği bulmak neredeyse imkansız, konservesi dahil olmak üzere. Elpek Bezi aynı şekilde. Her şeyi olup hiç birini sunmayan bir kent görüntüsü oluşuyor bazen” K 13

Karadeniz Ereğli ilçesinde gerçekleşen turistik faaliyetlere dair görülen sorunları incelediğimizde öncelikli olarak ilçedeki tanıtım sorunu dikkat çekmektedir. Doğal, kültürel ve dini pek çok değer varlığına dikkat çeken turist rehberleri bunların tanıtımının son derece yetersiz olduğu ve anca bölgeye gelindiğinde öğrenilme şansı olduğunun altını çizmişlerdir. Öte yandan bu değerlere dair yeterli akademik kaynağın olmaması ve sadece kaymakamlık, belediye internet sitelerinde bilgiye ulaşılması bir sorun olarak görülmüş, basılan el broşürlerinin bölgenin derinliğini anlatmaktan uzak olduğunun altı çizilmiştir. İlçede tur otobüslerinin yaşadığı park sorunu ve turistleri trafik açısından

tehlikeli sayılabilecek yerlerde indirme mecburiyeti neredeyse tüm turist rehberleri tarafından dile getirilmiş bir problemdir. Gastronomik öğelerin ön plana çıkmaması, turistlerin istedikleri zamanda bunlara ulaşamaması ayrıca gezilen tarihi bölgelere ait hediyelik eşyaların olmaması veya var olan hediyelik eşyaların Karadeniz Ereğli özelinde olmayıp normal takı tasarım ürünlerinden oluşması yine turist rehberleri tarafından bir eksiklik olarak algılanmıştır.

Karadeniz Ereğli turizmde görülen sorunlar nasıl giderilebilir?

Çalışmanın bu kısmında katılımcılara Karadeniz Ereğli ilçesinin sahip olduğu potansiyeli nasıl geliştirilebileceği sorulmuştur. Görüşmeler, sorunlu olarak belirtilen yönlerin nasıl daha iyi hale getirilebileceği, potansiyelin nasıl pratikte kullanıma hazır hale getirilebileceği konularına yoğunlaşmıştır.

“Sanırım en büyük eksik destinasyonda bir birlik olunmaması. Restoranın otelden haberi yok, işletmeler bölgede turistik bir çaba içerisinde değil dolayısı ile ilk yapılması gereken bu konuda tüm hizmet üreticilerini bu amaca yöneltici bir birlik oluşturmak. Bunu ister belediye ister kaymakamlık gerçekleştirsin ama illaki gerçekleştirsin derim.” K 2

“İlk adım sahip olunan turistik değerleri turistik hizmetler ile birleştirebilmek. Müze yakınında otopark, yöreye özgü ve ulaşımı kolay hediyelik eşya gibi konular ufak ama çok etkili konulardır.” K 3

“İllaki tanıtım. Eldeki değerleri tanıtımdan sonra bunlara sahip olmanızın ne anlamı var. En önemli mitolojik öykünün son görevi burada tamamlanıyor, aynı yerde hem mitolojik izler hem dinler tarihi motifleri görebiliyorsunuz ama kim bunun bilincinde? Siz bunları tanıtımsanız kimseden bu değerlerin farkında varmasını da bekleyemezsiniz mesela” K 6

“İlçedeki turizm fakültesi bölgenin turizm gelişmelerinde ne kadar etkin kullanılıyor? Sadece buna verilecek yanıt bile sorunuzun yanıtı olabilir bence” K 7

“Gittiğimiz turistik çoğu bölgede öğretin Safranbolu işte ne bileyim Beypazarı, Cumalıkız falan işletme sahibinden çalışanlarına herkes bölgesini çok iyi biliyor, bir şey sorduğunuzda adeta orayı pazarlıyor size. Ereğli’de bu açıdan bir eksik var ve işletmelere bu yönlü değerlere dair eğitim verilmesi fena olmaz.” K 8

“Değerleri tanıtmaya başlar ve turisti daha yoğun şekilde getirmeyi başarılırsanız zaten devamı gelir. Bakın mesela Gazi Alemdar gemisi var. Öyle bir hikayeye sahip ki. Geminin kaçırılması, Ereğli’de Fransız donanması ile yaşananlar, Ankara Hükümeti ile yazışmalar. Adeta beni film yapın diyen bir değer var. Nasıl farkına varılmıyor, nasıl bununla ilgili bakanlık nezdinde girişimlerde bulunulmuyor inanın anlamak zor.” K 9

“Belediye ve kaymakamlık sitelerinde ya da basımı kim bilir kaç yıl önce yapılmış broşürlerde bölgenin tarihi değerleri anlatılmış ama bunlar ya kaynakçası soru işaretleri ile dolu ya da broşürler bir kenarda sararmış. Keşke çok daha ciddi yayınlar yapılsa. Alanında uzman hocalardan yardım alınsa ve bu kaynaklar internet sitelerinde ya da basılı olarak dağıtılsa” K 10

“Bölge işletme ve çalışanlarının ya da özellikle turist odaklı çalışacak olanların bölge kültürü ve değerlerini öğrenmesi lazım. Turistlerin bazen sorduğu çok ufak konulara bile garsonlar sanki yabancı bir yer sorulmuş gibi tepki veriyor. Oysa sorulan soru bir sokak arkadaki mağaralar.” K 12

Karadeniz Ereğli’nin sahip olduğu turistik değerlerin mevcut potansiyelinin nasıl iyileştirebileceği yönündeki soruda özellikle bölgede turizme hizmet veren işletme çalışanlarının eğitimi önemli bir yer tutmaktadır. İlçenin bir turizm ilçesi olduğunu kavramış ve bu yönde hizmet sunan işletmelerin

varlığının istenen turizm gelirini elde etme noktasında önemli bir kilometre taşı olabileceği turist rehberlerince sıklıkla değinilen konulardan birisi olmuştur. Turist rehberleri potansiyelin ortaya çıkartılması için yoğun tanıtım gerekliliği hususunda özellikle durmuşlardır, zira mağara ve müzelerin potansiyelin değerlendirilmesi açısından arz hazır olması önemli bir gelişme olarak görülmüş, potansiyeldeki iyileşmenin bu değerlerin yoğun tanıtımı gerçekleşebileceği hususunda fikir beyan edilmiştir. Ayrıca ilçede bulunan Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesine bağlı Karadeniz Ereğli Turizm Fakültesinin ilçedeki turizm planlaması noktasında çok etkin bir paydaş olarak kullanılmadığı da kimi turist rehberleri tarafından belirtilmiştir.

SONUÇ

Turist rehberleri meslekleri gereği sürekli seyahat eden bu sayede pek çok destinasyonu görme ve karşılaştırma şansına sahip olan turizm profesyonelleridir. Bu sebeple tur gerçekleştirdikleri bölgelerde turizm açısından olumlu ve olumsuz gelişmeleri fark etme hususunda önemli bir avantaja sahiplerdir. Bu çalışmada da turist rehberlerinin bu özelliklerinden faydalanarak Karadeniz Ereğli ilçesinin turizm potansiyelinin ortaya çıkartılması amaçlanmıştır. Bu potansiyeli ortaya koyarken, sorun teşkil edebilecek hatalı girişimler ve eksik yapılan faaliyetlerinde irdelenmesi hedeflenmiştir.

Çalışma kapsamında alanında deneyim sahibi, bölge coğrafyasına hakim ve Karadeniz Ereğli ilçesinin tur faaliyeti gerçekleştirmiş 13 adet profesyonel turist rehberi ile yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Katılımcılara Karadeniz Ereğli'yi çağrıştıran üç kelime sorusu cevaplarını incelediğimizde ilçenin turizm değerleri ile hatırlandığı görülmektedir. Bu cevapların içeriklerinde ise doğa, deniz ve kültür merkezli bir odaklanma gözlenmektedir. Özellikle Cehennem Ağız Mağaraları sahip olduğu inanç, mitoloji ve kültürel değerleri açısından ön plana çıkarak birden fazla kelime ile ifade edilmiştir. Fakat bu kelimeler içerisinde bölgenin hiçbir gastronomi değerinin bulunmaması, Osmanlı Çileği gibi endemik bir ürünün yer almaması dikkat çekici özelliktedir.

Genel itibari ile bakıldığında Karadeniz Ereğli ilçesi tarihi, kültürel ve doğal değerler çerçevesinde güçlü bir turistik destinasyon olmaya aday ve güçlü rekabet fırsatları olmasına rağmen gerçek anlamda potansiyelini kullanmadığı alınan cevaplar çerçevesinde görülmektedir. Kente gelen turistler bu kadar yoğun kültürel değer olduğunu görmesinin büyük bir heyecan ve sürpriz etkisi yarattığı belirtilmiştir. Mitolojinin en ünlü kahramanlarından Herakles'in son macerasının geçtiği, İstanbul'un fethinden izlerin görülebileceği, Kurtuluş Savaşı'nın ilk ve tek deniz savaşının gerçekleşip, Hükümet'in uluslararası anlaşmalarda ilk kez tanınmasına sebebiyet verecek olayların gerçekleşmesi bu noktada turistlerin büyük bir ilgisini çekerken diğer yandan bu değerlerden ilçeye gelene kadar haberdar olmamaları bir tanıtım eksikliği olarak algılanmalıdır. Aynı durum Zonguldak Kömürü ve Uzun Mehmet hikayesi içinde geçerlidir.

Festivallerin varlığı özellikle turist gruplarının oldukça ilgisini çekmekle beraber bu festivallerde daha çok yöresel özellikleri ortaya çıkartacak etkinliklerin eksikliği vurgulanmıştır. Festivale dışarıdan katılan turistlerin festival süresince hiçbir sorun yaşamaksızın halk konserlerine katılmaları ve kendilerini güven içerisinde hissetmeleri bir yandan ilçenin turizme ve dışarıdan gelen konuklara karşı hoş görüsünü gösterirken diğer yandan çok önemli bir fırsat rekabeti yaratmaktadır. Alaçatı Ot Festivali, Adana Portakal Çiçeği festivalleri gibi kent markalaşmasına ve festival döneminde bölgeye yoğun turist akınına sebep olan etkinlikler gibi Karadeniz Ereğli'de gerçekleştirilen Sevgi, Barış ve Dostluk festivali'de bu noktada sahip olduğu potansiyeli çok daha iyi kullanarak sadece Batı Karadeniz değil Tüm Türkiye'den turistlerin gelebileceği daha büyük boyutlu bir festivale dönüşebilir.

Kent içerisinde yaşanan park sorunu pek çok turist rehberi tarafından dile getirilmektedir. Grupların araçlara iniş ve binişleri için elverişli yerlerin azlığı bir sorun olarak algılanmaktadır. Bölge ile özdeşleşmiş değerlere ait hediyelik eşyaların olmaması veya çok kısıtlı olması önemli bir potansiyel gelir kaybı olarak dikkat çekmektedir. Gelen gruplar konaklama noktasında çevredeki diğer destinasyonları tercih etmekte ve Karadeniz Ereğli ilçesi daha çok yarım günlük bir duraklama – öğle yemeği noktası olarak kullanılmaktadır. Buna rağmen yerel gastronomik değerlerin bir arz unsuru olarak kullanılmadığı gözlenmiştir. Restoranlar, turist rehberlerinin sıklıkla olumsuz görüş bildirdiği alanlar olmuştur. Hizmetin hızı ve kalitesi noktasında turistlerden çok şikayeti aldıklarını belirten turist rehberleri bu işletmelerin daha profesyonel ağırlama hizmetleri sunması gerektiğinin özellikle altını çizmiştir.

Yapılan bu çalışma kapsamında elde edilen verilerin analizleri neticesinde ilçenin turizm pastasından daha büyük bir pay alabilmesi için şu öneriler sunulmuştur:

- Yiyecek içecek işletmeleri özellikle tur otobüsleri ile gelen 40 ve üstü konuk sayısına hızlı servis yapabilecek şekilde kendisini geliştirmeli, hizmet sunumunu daha profesyonel şekilde yapacak değişiklikleri bünyesinde tamamlamalıdır.
- Sit alanları ve müzelere yakın, otobüslerin girebileceği boyutta otopark inşa edilmeli, özellikle Cehennem Ağzı mağaraları bu süreçte merkezi rol oynamalıdır.
- Osmanlı Çileği başta olmak üzere bölgede gastronomik kimlik oluşturulmalı ve bunlar ön plana çıkartılarak mutfak araştırmalarına önem verilmelidir.
- Hediyelik eşya gibi ürünler, turistlerin ziyaret ettiği bölgelerde gelen grupların kolay ulaşabileceği merkezlerde, Karadeniz Ereğli değerleri ile özdeşleşmiş ürünler odaklı satışa sunulmalıdır.
- Cehennem Ağzı Mağaraları, Fetih Çınarları, Gazi Alemdar Gemisi, Kent Müzesi gibi önemli turist değerlerin tanıtımının çok daha efektif şekilde yapılmalı, bölgeye gelenler bu değerleri görüp şaşırmak yerine bu değerleri görmek için bölgeye gelmesini sağlayacak pazarlama faaliyetleri yürütülmelidir.
- İlçede uzun bir aralıktan sonra festivaller tekrar gerçekleştirilmeye henüz başlamasına rağmen hızlıca ilgi çekmektedir. Bu potansiyelden daha fazla yararlanmak adına festivallerin kapsamı genişletilerek yerel değerlerin daha fazla öne çıkarıldığı konseptler ile iç içe tasarlanmalıdır. Festivalin tanıtımı ulusal düzeyde yapılarak seyahat acentaları ile iletişim kurulmalı, festival döneminde bölgeye tur düzenleyecek acentalara çeşitli kolaylıklar ve destekler sağlanmalıdır.
- İlçede bulunan turizm fakültesi ile bölgenin sahip olduğu turistik potansiyelin ortaya çıkartılıp kullanılması noktasında aktif olarak iş birliğine gidilmeli, henüz öğrenci alımına başlamamış olan gastronomi programı bu çerçevede desteklenerek bölge gastronomisini ortaya çıkartacak profesyonel araştırmalar için uygun ortam sağlanmalıdır.
- Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü internet sitesinde bölgeye dair daha geniş ve açıklayıcı bilgiler yer almalıdır.

Bu çalışmanın sonucunda yapılması gereken bir tartışma da Karadeniz Ereğli ilçesinin turizm yönlü gelişmelere ne kadar hazır ya da açık olduğudur. İlçenin sahip olduğu değerler incelediğimizde hem doğa hem de kültürel yönlü pek çok turizm arzına sahip olduğu dikkat çekerken bunların hiçbirinin tanıtımının yapılmıyor olması, ilçe içerisinde tur otobüsleri için bile düşünülen tek bir alana rastlanmaması, gastronomik öğelerin ön plana çıkartılmayıp yiyecek içecek işletmelerinin tur gruplarını ağırlayacak şekilde hizmet veren işletmeler olmaması bölgenin turizme elverişli ama turizm yönlü olmayan bir yapı içerisinde olduğunu da ortaya koymaktadır. Öte yandan ilçede bulunan

Erdemir Demir Çelik işletmesi bölgenin turizmden gelecek olan ekonomik desteğe ihtiyaç duymaması gibi bir algı yaratmaktadır.

Bu çalışmada ulaşılan bilgiler sınırlı sayıda turist rehberi ile yapılan görüşmelerden elde edilmiştir. Bu kapsamda görüşülen turist rehberlerinin düşüncelerinin belli bir görüşme sayısından sonra tekrar etmeye başlaması ile beraber genel yapıyı yansıttığı varsayılmaktadır. Bu da çalışmanın sınırlılığı içerisinde değerlendirilmektedir. Bu alanda çalışmayı düşünen diğer araştırmacılar çalışma sonucunda elde edilen veriler üzerinden bölge halkı ve işletmeciler ile ampirik bir çalışma yürüterek sorun olarak altı çizilen konuların sebeplerini irdeleyebilir. Böylece konu daha bütünsel şekilde ele alınmış olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akyurt Kurnaz, H. (2020). Bolu Turizm Potansiyelinin Turist Rehberleri Tarafından Belirlenmesi, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 2020, 8 (1), 523-537
- Ap, J. Wong, K.F. (2001). Case Study On Tour Guiding: Professionalism, Issues and Problems, *Tourism Management*, 22, 551-563
- Ayazlar, A. R. (2015). Araştırmalarda Güvenirlik ve Geçerlilik, İçinde: Bilimsel Araştırma Yöntemleri, (Edit: Yüksel, A., Yanık, A., ve Ayazlar, R. A.) Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Barutçu, A., Uzar Özdemir, F. (2017). “Yüz Karası Değil Kömür Karası” Zonguldak, İstanbul: İletişim Yayınları
- Berg, B. L., Lune, H. (2017). *How To Use Qualitative Methods In Evaluation Qualitative Research Methods For The Social Sciences*. England: Perason Publication, 9. th Edition
- Burstein, S. M. (1976). *Outpost of Hellenism: The Emergence of Heraclea on the Black Sea*. England: University Of California Publications
- Büyükoztürk, Ş. vd. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (11. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Cohen, E. (1985). The Tourist Guide: The Origins, Structure, And Dynamics Of A Role, *Annals of Tourism Research*, C: 12, No. 1, ss: 5-29.
- Corbin, J. Ve Straus, A. (2015). *Basics of Qualitative Research*, America: Sage Publications, 4.th Edition
- Creswell, W. J. (2017). *Nitel Araştırmacılar İçin 30 Temel Beceri*, Ankara: Anı Yayıncılık, Çev: Hasan Özcan Erdemir, 2020; <https://www.erdemir.com.tr/kurumsal/tarihce/> Erişim Tarihi: 20.08.2020
- Erlanson, D. A., Harris, E. L., Skipper, B. L., Allen, S. T. (1993). *Doing Naturalistic Inquiry: A guide to Methods*. Beverly Hills: Sage
- Graves, R. (2008). *Yunan Mitleri*, İstanbul: Say yayınları
- Goeldner, C. R., Brent Ritchie, J. R. (2008). *Tourism: Principles, Practices, Philosophies*, Wiley: Newyork. 11th. edition
- Holloway, J. C. (1981). “The Guided Tour: A Sociological Approach”, *Annals of Tourism Research*, C: 8, No. 3, ss: 377-402.

- Hughes, K. (1991). Tourist Satisfaction:A guided “Cultural” Tour in North Queensland. *Australian Psychologist*, C: 26, No: 3, ss: 166–171.
- Katz, S. (1985). The Israeli Teacher-Guide:The Emergence and Perpetuation of a Role. *Annals of Tourism Research*, C:12, No: 49–72.
- Karadeniz Ereğli Belediyesi, (2020). <https://www.kdzeregli.bel.tr/index.php/k2/cehennem-agz-magaras>
Erişim Tarihi: 17.08.2020
- Karadeniz Ereğli Kaymakamlığı, (2020). <http://www.karadenizeregli.gov.tr/ilcemiz>, Erişim Tarihi: 17.08.2020
- Kıray, M. (1964). *Ereğli, Ağır Sanayiden Önce Bir Sahil Kasabası*. Ankara: İletişim Yayınları
- King, C. (2015). *Karadeniz*. İstanbul: Kitap Yayınevi
- Kültür ve Turizm Bakanlığı, (2020). <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/zonguldak/gezilecek-yer/cehennemagzimagaralari> Erişim Tarihi: 17.08.2020
- Lincoln, Y. S. Guba, E. F. (1985). *Naturalistic Inquiry*, Thousand Oaks, CA: Sage
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber*, Ankara: Nobel Yayıncılık, Çeviri Editörü: Selahattin Turan
- Patton, M. Q. (1987). *How to Use Qualitative Methods in Evaluation*, Newbury Park, CA: Sage
- Patton, M. Q. (2005). *Qualitative Research*. New York: John Wiley & Sons, Ltd.
- Schmidt, C.J. (1979). The Guided Tour: Insulated Adventure. *Urban Life*, C:7, No: 4, ss: 441–467
- Tan, Ç. (2015). 20. Yüzyılın İlk Yarısında Zonguldak: *Gündelik Yaşam ve Siyaset*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara
- Tracy, J. S. (2020). *Qualitative Research Methods: Collecting Evidence, Crafting Analysis, Communicating Impact*, USA: Wiley Blackwell, 2th. Edition
- Walker, R., Walker, T. (2010), *Tourism: Concepts and Practices*, England: Pearson.
- WFTGA, (2020). <http://www.wftga.org/tourist-guiding/what-tourist-guide> Erişim Tarihi: 26.09.2020
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 11. Baskı
- Yorulmaz Ş. (1998) Türkiye’de Kömürün Keşfi ve Kömür İşletme İmtiyazları (1829-1937), *Türkiye 11. Kömür Kongresi Bildiriler Kitabı*, 10-12 Haziran 1998, Bartın-Amasra, Türkiye
- Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, <https://zonguldak.ktb.gov.tr/> Erişim Tarihi: 25.08.2020